

Priit Verlin: olen õnnelik

PÄEVAINTERVJU

Kui Rakvere linnaape Tarva skulptuuri jalamil seda avades kuju püstitamise autorit Priit Verlinit tänas, katkestas kõne umbes kahekümne tuhandest käest kostnud aplaus. Paari aasta jooksul selle idee väljapakumise eest maa sisse taotud mees neelas liigutuspisaraid ja õhkas: "Nüüd näen, et rakverlane armastab oma linna."

Aarne Mäe

Millise tundega te vaatasite laupäeval seda rahvamassi, kes oli tulnud enne nii palju kirutud skulptuuri avama?

Alles õhtul sain aru, et ma olen õnnelik. Ja paistab, et enamik rakverlasi samuti. Ja ma olin õnnelik sellepärast, et nägin neid röömsaid, õnnelikke ja ränulikke nägusid. Kui Tarvas paika tõsteti, siis tuttavad helistasid, et neil tõusevad ihukarvad püsti. Tahtsid oma emotsioone jagada.

Aga mida te sel ajaloolisel hetkel siiski tundsite?

See oli, nagu oleks maratoni jooksnud ja pikalt kannatanud. Sul on meeles vaid see pingutus ja valu. Ja täpselt samamoodi oli Mattil (Matti Jõe, linnaape – toim.) ka. Et ei tea, millega see lõpeb. Ükskord Matti Jõe helistas Kangro mänedžerile ja ütles, et ta ei jõua enam, et saab varsti infarkti. Inimene võib ju kirjutada lehes midagi, et arvab. Meie ei teinud seda arvamise pealt, me analüüsisime neid asju. Ja Matti Jõe tõi kastanid tulest välja.

Selle kuju püstitamine oli lõpuni lahtine. Kas endal tekkis ka kahtlusehetki?

Pärast seda, kui korjandus läks Soome, enam kahtlusi polnud.

Mida arvata vaidlustest, kas tegemist on kunstiga või mitte. Eesti Päevalehe kunstikriitik Johannes Saar süüdistas skulptuuri autorit Tauno Kangrot täiesti solvavalt.

Enamiku maailma sümbolite juures nagu näiteks Väike Merineitsi, Eiffeli torn, Ameerika Vabadussammas, ei saa rääkida mingist tohutust tippkunstist.

Need jutud on küündimatud, inimesed ei taba asja tuuma. Eesmärk oligi see püsti panna, ükskõik, mida räägitaks.

Kuid millega on seletatav see mõtteviisi muutumine - enne oli kirujaid palju, nüüd tuleb Vallimägi rahvast nii täis, et tükki murugi ei paista?

See on loomulik. Ükski inimene pole iialgi sellist asja näinud. Ei saa pahaks panna, sest inimese loomuses ongi olla eriliste asjade vastu. Arusaamatu on vaid see, kuidas saab olla asja vastu, kui sa pole seda asja näinudki.

Kriitika ei säästnud ka teid.

Õeldi, et Verlin pani raha taskusse ja lendas Ameerikasse. Kuidas suhtusite sellesse?

Ega nad väga ei taganud. Kuid oli hetki, mil oli vaja toetust, näiteks ei julgenud mingil ajal enam keegi paberitele ühtegi allkirja anda, kuid see käib asja

juurde. See ongi eestlase skeptitsism – me kardame olla suured ja teha suuri tegusid.

Skulptuur läks esialgsetest arvestustest mitu korda kallimaks, küündides lõpuks 1,2 miljoni kroonini. Kas oleksite selle asja ette võtnud, teades neid suuri kulutusi?

Oleks seda aimanud, poleks kindlasti ette võtnud. Ja kriitilisel hetkel otsustasid firmajuhid, et teeme edasi. Praegu olen kindel, et see oli ainuõige tee: tegija on õige, skulptuur on õige, koht on õige.

Ometi tõmbusite justkui kõrvale.

Ma tulin töölt ära (Verlin oli siis linnakunstnik – toim.), sest mul on kolm last toita ja linnavalitsuse palgaga lihtsalt ei toida.

Mida kogu see asjade käik teile õpetas?

Ma saan aru, mida tähendab

heraldika, mida tähendab sümbolism, mida tähendab ühe märgi alla koondumine. Ärge rääkige, jumala pärast, siin kunstist. Kui siin mäe otsas oleks olnud modernne kolm toru, siis ei oleks seda ükski linlane omaks võtnud. See oleks olnud eliitarnearne jura. See on kuju, mida vaadates ei saa aru, kas see tehti nüüd, tehti sada aastat tagasi või paarsada aastat edasi. Ta on ugri.

Ja see on sümbol.

See on Eestis ainuke elav sümbol, mida ehitas rahvas, kes annab lastele edasi ja lapsed võtavad vanemate kaudu selle omaks. Näiteks eesti rahval ei ole lõvidega mingit pistmist, samahästi võiks olla Eesti vapil kolm tarvast.

Mõni sõimab skulptuuri lehmaks.

Lehmal ei ole mune.

Mõni heidab ette, et konkursi

ei korraldatud.

Konkursi ei olnud selle pärast, et kultuurkapital ei andnud selleks raha. See oleks läinud 60 000 krooni maksma. Selle raha eest sai juba modelleerimiseks vajamineva kipsi. Mul polnud Kangroga enne mingit pistmist. Pakkusin lihtsalt tema nime välja.

Ja Kangro skandaalsus tuli kasuks, kuid jutt tema küündimatusel on pehmelt öeldes häbematu.

Kust see päris algides lähtis pärines?

See sai alguse eelne linnaape Toomas Vareku lubasest ümarlauast.

Mõtlesin, kuidas teha maailmale selgeks, et me oleme Wensenbergist. Euroopa on sellised linnuseid täis, inimesed ei küsi kunagi, miks see linnus seal mäe peal on. Aga nad küsivad, miks on see sarviline seal. Ja neile vastatakse, et me oleme vana Wensenberg.

Idee autori Priit Verlini sõnul kuulub Rakvere Tarvas maailma kümne imposantsema skulptuuri sekka.